(حاكميت مليه) نك حكايه‌لرى :

ايى بر درس

محررى : حارغيبت قوصور

— بوشرائط داخلنده سكا عاشق اولمق خوش برشى ظن ايدييوزسه‌ك ياكيلبوزسك !

— زحايدرم ، بوب ، آنجق برساعتمز قالدى ، — پيلبورم ... پيلبورم ... اوچنجى دفعه‌در تكرار ايدييوزسك ،

— قباحت سنده بكا سنم ايدييوزسك ...

— بوقصه قوميايمان پاتماميمى بكليورمدك ؟

— داها آزيله‌ده اگتنا ايدردم .

ژاقاين كاوب باشنى زورك اوموزينه دايادى ، بوب اونى ايتدى ، :

— سن باورزوم ، جواب ويرمه‌مك ايچون بويله ياپيورسك ، بوايش بتله يورزمز ...

— پك اعلا ، هايدى قونوشه‌لم ،

مينده‌رك اوزرينه آتيلدى ، زوبه‌رى‌ده يانه چكمك چاپشديرسه‌ده موفق اولامادى ، زوبه‌ر اودانك تا اوبر اوجنه گيدوب بر قوانوغه اوطوردى ،

ژاقاين گولمكه باشلادى :

— ايشته ، مستنطق بك اندى ، سزدن هيچ بر شيئى صاقلايه‌جق دكلم ، اسمم ژاقاين غالوآ ، قوجه‌مك امرى آلتنده ياشيورم ، بونك ايچوندركه...

— رجا ايدرم ، آلايك صيراسى دكل ،

— هيچ اولمازسه براقده جه‌لمى! بيتيره‌يم ... ايستەديكم وقت، سوكيلى يومك يانه گيتمك ايچون اودن چيقاميورم. ..

ژاقاين ذاقدى، يانه‌يوبك يانه گيتمك ايستەميوردى؛ فقط بوب، النك برا شارتيله اونى دوردوردى .

— زحا ايده‌رم بركده اوتورلم ، مسئله چوق جدى ...

ژاقاين ، عاشقنك بو اصرارينه قيرمشدى ؛ فقط يانه آلاى ايدوب بللى ايچمك ايستەدى .

— حاكم افندى، داها فضله ايضاحات ايستيوز. سه‌كز ، امركزه آماده‌يم .

— بكا باق ، ژاقاين ، بن نه‌يه آيدالم ، نه ده صاقدل ... بنده قوجه‌لره مخصوص حالردن هيچ برى يوق .

ژاقاينك آرتق تحملى قالمامشدى ، اوموزلرينى سيلكدرك :

— بو سوزيكك نازك برشى اولديغنى ظن ايدييوزسك ؟

— نازك اولسون اولماسون سكا سويليه‌جكمى ديكليه‌جكسك ...

— گوزييوزسكزكه ديكليوزم ...

— بعده سزدن بكلديكم بودن عبارت: ديكله، جواب ويرمه‌كه حاجت يوق . بن قادينلرى لازمكلديكى قادار طانيرم ، بناءعليه اونلرى استجوابك دوغرو، اولماديغنى بيليرم ...

جبندن گوچوك بردنبره چيقاردى ، يوقى انده صاللايه‌رق :

— بوده‌نر يالان سويله‌مز ، مساعده ايتده ساده‌جه ايكى صحيفه‌سنى اوقويايم ، باق ، بوهفته ياپدقلرك ...

— بويله دنرمى طوتيوزسكز ؟

— ساده‌جه برقاچ نوط آليورم ... فقط بونوملر اوده‌دار قطعى برز وثيقه اوليوزكه ، ديكله! بازارايرتسى ژاقاين ساعت بشده نفس نفسه كلدى ، آلتى‌يه چارپك قاله‌ده ذاقوب گيتدى ...

— بوب ، بيليوزسككه اوگون ده‌يمله آلتيم ، هيچ بكله‌ديكمز بر زمانده بژه گلشلردى ، قوجه‌م اولره ...

— براق ... براق ... بن هرايشك تفصيلاتيله اوغراشامام ... بولر ، قيصه‌جق نوطلر . دوام ايدييوزم . صالى : بر تانراف

— او تانراف‌ده سكا ديييوردم‌كه ...

— پك اعلا ، پك اعلا! سوزمى كسمه، چارشنبا :

بيكلدى ، گله‌دى، اوكون گلمجكمكى وعد ايتمشدك، يوقى انكار ايدمزسك ، برشنبه : بر تانراف ، جمعه: تراموای استاسيونندە بش دقيقه گوزوشه‌يه‌لم‌ك، همان قاچدى ... گلمم بوگونه ...

— بر ساعتدن برى غاوغا ايدييوزز ، آرتق بتدىمى ؟

— خير، بتمه‌دى ، شيمدى سكا برده گچن سنه بوآى ايچنده طوتديغم نوطلرى اوقويايم، پازارايرتسى، ژاقاين ساعت ايكيدن ايكى دقيقه گچه گلدى ، داها شمدى، يعنى ساعت يدى بچقده گيتدى ، سه‌اوتەدن چيلديريوزم . صالى : يو صباح اوزون بر مكتوب آلدم . ژاقاين ساعت تام ايكيده گلدى ، سكزنه بش قاله‌يه قادار اوطوردى . چارشنبا : صباحين بر تانراف ، آقشام بر مكتوب و بر تانراف . پرشنبه : يوتون گون ژاقاينله برابردك . جمعه : ساعت بشده ، تصادفمش گى ، قوناس دوبوايرانك قوناغنده يولوشدق ، صوگرا والونملرك ضيافتنه گيتدك . جمعه ايرتسى : اون بردن اوكليه ، اوچدن بدى‌يه قادار برابردك .

زوبه‌ر دنترى‌ه‌ژدى، چانتنك اين جينه‌قويدى و ژاقاينله ، ميدان اوقوركپى باقدى .

— بلشقه بر شى علاوه‌سنه حاجت‌يوق ، دكلى ؟

— بو سويله‌دكلرك او قدار حفصزكه ، بوب، حيرتدن كنديمى آلهميوردم ... هيچ برشى‌سويله‌مه‌مه مساعده ايتمدن بويله بر مقايسه‌يه ناصل جسارت ايدرسك ؟ بيليورسك كه گچن سنه بوزمانلر ثميل پارسده دكلدى ، برقاچ هفته سياحت ايتدى ، بالطبع بزده استفاده ايتدك ، صوگرا ينه بيليورسك كه گچن آى اوكا امضاسز بر مكتوب گلشدى ؛ واقعا اونى بكا گونسترمه‌دن پيرتوب صويايه آتدى آما بزده چوق قورقدق، اوگوندن برى متيقظ داورانيوزم وهرزماندن فضله احتياطكارم، بوگون بوزايه برساعت گلديلديزده ، آچيلان هرشفقده ، يانمان هرلامه‌ده روحكزك ايى‌وبراق هردوشونجه‌سنده سزه بم‌خطاب ايتديكمى خاطرلاييكز ... (دووارك گريسنده ساعت سكزى چالار.) ديكله‌يبك !. ساعت چالبوز.. خدايه امانت اولك !.. قپو آچيليوز !.. گيريكز، گيريكز ، گيريكز !...

[بوصره‌ده آزالقلانان گوچوك قپودن‌چوچقلرى ايتەز وقپواوزرلرينه قوانير، اكمك كوزلرندن دوكولن برقاچ داملايى سيله‌ر، شكر، صوآه وفغانه‌باشلارلر. صاغده‌صولده قوانيرلرك آرقه‌سنده على العجله كوزدن گيزلمك اولوزلر ، كوچك صحنه گريسنده‌كى فرياد لرى دويولور . صحنه برآن بوش قالير . بوندن صكره كوچوك قپولى دووازى گوسترەدن پرده اوزنه‌يرندن آچيلير وصوك تابلو گورونور .

ايكيكيرى‌ده مستحق اولديغكزقدر سويليوزم ،

نور — شيمدى‌ده ، چوچوقلرم ، سزه صوك پوسه‌يى ويرمك صره‌سى بكا گلدى . .

آى‌خان وايل‌خان — (نورلك روباسنه آصيله‌رق) اولماز ، اولماز ، اولماز ، نور ! . . بوراده بزمله برابر قال ! . . بابام برشى دينز . آنه‌مزه سنك ايبلكنى سويلرز . . .

نور — هيهات ! المده دكل‌كه ... بو قپو بژه آچيلماز ، بن‌ده سزى براقمه مجبورم ...

آى‌خان — بابه بالكز نره‌يه گيدەجكسك ؟..

نور — چوچوقلرم ، چوق اوزاغه دكل ، تاواراده ، سكوت اشيا مملكتنه .

آى خان — اولماز ، اولماز ، ايستەمم ... بزده سنسكله گيده‌رز ... آنه‌مه سويلرم ...

نور — آغلامايك عزيز ياورولر ... صوكى سسم يوق ، بم ، انسانك آكلايامادينى آيدينلغه‌دن باشقه برشيئم يوق... فقط قيامته قدر گيتديسى حمايه ايده‌جكم.. يره سريلين هربرآى ايشيغنده ، گولن هربيلديزده ، آچيلان هرشفقده ، يانان هرلامه‌ده روحكزك ابى‌وبراق هردوشونجه‌سنده سزه بم‌خطاب ايتديكمى خاطرلاييكز ... (دووارك گريسنده ساعت سكزى چالار.) ديكله‌يبك !. ساعت چالبوز.. خدايه امانت اولك !.. قپو آچيليوز !.. گيريكز، گيريكز ، گيريكز !...

[بوصره‌ده آزالقلانان گوچوك قپودن‌چوچقلرى ايتەز وقپواوزرلرينه قوانير، اكمك كوزلرندن دوكولن برقاچ داملايى سيله‌ر، شكر، صوآه وفغانه‌باشلارلر. صاغده‌صولده قوانيرلرك آرقه‌سنده على العجله كوزدن گيزلمك اولوزلر ، كوچك صحنه گريسنده‌كى فرياد لرى دويولور . صحنه برآن بوش قالير . بوندن صكره كوچوك قپولى دووازى گوسترەدن پرده اوزنه‌يرندن آچيلير وصوك تابلو گورونور .

اون ايكنجى تابلو

اويانما

برنجى تابلونك عينى برژه‌و ايچى ، فقط، دووارلر، هوا ، هرشى ، خارق‌العاده ، پرى‌يه برطراوت ، برنشئه ، برسعات صاچيور . گون ايشيغى قپالى پانجورلرك آرمه‌لرندن نشئه‌لى ايچرى‌يه صيزيور .

[صاغده ، صحنه‌نك گريسنده آى‌خان ايله ايل خان گوچوجك يتاقلرينك ايچنده درين بر اويقويه دالمشلر . — گدى ، گوچك واشيا ؟ برنجى تابلوده برى گلمدن اول بواندقلرى موقعلرده گوزونورلر . — ايل آنا ايچرى گيرر ...]

ايل آنا — (يارى اوقشار يارى آزارلار برحلده) هايدى ، قالقك ياقلم گوچك ندلار ! هيچ اوتانميورمسكز جانم ؟... ساعت سكزى چالدى ، گونش اوزمانى بيله آشدى ! الهى يونه اويقو. يونه اويقو! (آگيلوب چوچقلرى‌قوچقلار.) ايكيسى‌ده حرارتلى ، يوزلرى قرمزى ... آى‌خان لاوانطه ، ايل‌خان ايچى چيچكى قوقويور ، بم . (بردها قوچقلار.) آمان چوجق نه‌شيرين شى !.. اوبله‌اما اوگليه‌دردده اويوتمام با... صكره تبلشيرلر... هم‌ده صحت ايچون ايى دكلمش دويولر ... (آى‌خانى يواشجه صاللار.) هايدى ، هايدى آى‌خان ...

آى‌خان — (اويانيركن) نه ؟ نور ؟.. نره‌ده نره‌ده ؟ اولماز ، اولماز ، كذمه ...

ايل آنا — نورمى ؟... البته ايشته يوزاده‌يا.. گلالى ايى زمانلر ، پنجورلر قپالكن بيله اوگله وقتى گچ آيدينلق ... دوزده آچيلمبلق (پنجورلرى ايتەر ، گوندوزك گونش قماشدىرىنجى آيدينلغى اوطه‌يه دولار.) ايشته ، گوزدگى ! . . نه اولدك قوزوم ؟ .. بوصباح پك برخفسك ...

آى‌خان — (گوزلرينى اوغوشدىرەرق) . آنه، آنه !.. سنمسك !..

ايل آنا — اويله‌يا ، الله بخيا ... بشقه گيم اولەجق ؟..

آى‌خان — اوت سنسك . اويله‌يا ، سنسك ! ..

ايل آنا — بم ، جانم ... بوگيجه چيرەدى دگيشديرەدم‌يا...سحرلنمش گى بكا اويله‌نه‌ياقوب دوزيورسك بوزتم ترسنه‌مى دوندى بجبا ؟..

آى خان — اوخ، سنى تكراز گوزلمك نه‌ايى!. حسرتز اوقدار اوزادى ، اوقدار اوزادى‌كه !.. دوز سنى همان قوچقلايير ... داها، داها، داها!. ئەى ، صوگرا ، بو ياتاق صاچيدن تمكى !.. ئەوه گلديم !..

ايل آنا — نه‌ك وار ؟ . . بر تورلو گنديكه گلمه‌دك ؟.. آمان ، صاقين خسته اوليه‌سك ؟.. باقيم ديلمك ... هايدى ، قالق ياقلم ... قالق ده گيمك ...

آى‌خان — واى گيجه‌لمكلمنمم !..

ايل آنا — اويله‌يا... پنطالونمى ، جاكتمى گيى. ايشته صنداليه‌نك اوستنده ...

آى‌خان — عجبا بوتون سياحتى بويله‌مى ياپدم؟..

ايل آنا — هانكى سياحت ؟...

آى خان — جانم ، شو گچن سنه‌كى ...

ايل آنا — گچن سنه‌كى‌مى ؟..

آى‌خان — اويله‌يا ، جانم ، گچن سنه ، ياپرام گونى چيقديغم زمان ...

ايل آنا — چقديغك زمانمى ؟ ... اودادن دىشارى بيله گتمدك ... سنى دون آقشام‌يانيردم ، بوصباح ده اوياندىردم ... بولرى هپ زۆزده‌مى گيوردك ؟ ...

مابعدى وار

زمرد عنقا

موريس مترلينكدن نقل ايدن : درفنور مصطفى صفى

٢٢

نور — (سرت بر صوزنده گوبكه) ذاتاً گنديلكمدن آليم اولان خط حركتكزك بوزوالللى چوچوقلردن آيرىليشى آنه تصادفى اونا بر قات دها شناعت ويريور ...

گوبك — (بردنبره گنديسنه گلير) بو زوالللى چوچوقلردن آيرىلدى مى ؟ . .

نور — اوت ، بيلديككز ساعت شيمدى زره‌ده‌ايسه گلاجك.. تكرار سكوته‌عودت ايده‌جكز. آرتق اونلرله قونوشه‌ميه‌جغز . .

گوبك — (بردن بره حقيقى ألم صيحه‌لريله‌چوچقلرك اوزرينه آتيلوب اونلرى گوزاولو وشديد اوقشامالرله سرسم ايدەرك) حير ، خير ، ! . . . بن ايستەميورم ! . . ايستەميوزم ! . . داعما قونوشمق ايسترم ! . . گوچوك اللهم سسن بنى شيمدىده آكلايامجسك دگلى ؟.. اويله‌يا ! اويله‌يا!.. بريرمزه هرشيى ، هرشيئى سويله‌جكز ! . . بن يك اوصلو اوطوراجغم ! . . هم اوقومق ، يازمق ، دومينو اوكره‌نه‌جكم ! . . هم‌ده داعما تر تميز بولوناجغم . . آرتق موطباقدن هيچ برشى چالمايا جغم . . ايستەميسك سكا حيرت ايدىله‌جك برخفه‌يازاق بلايم؟ . ايستەميسك كدى‌يى قوچقلايم ؟ .

ايل‌خان — (كدى‌يه) ياسن‌ياموق، بژه‌سويله‌جك برشيئك يوقمى ؟

كدى — (احتياطكز ، اسرار انكيز) هر